

РОЗ'ЯСНЕННЯ
щодо застосування норм законів України
«Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости
села, селища» та «Про внесення змін до деяких законів України щодо
добровільного при'єднання територіальних громад»

1. Чи поширюється дія Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу села, селища» на призначених радами об'єднаних територіальних громад в.о.старост.

Відповідно до статті 14-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» староста є виборною посадовою особою місцевого самоврядування. В той же час відповідно до пункту третього Прикінцевих положень Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» у селах, селищах, в яких знаходилися органи місцевого самоврядування територіальних громад, що об'єдналися, обов'язки старости до обрання на перших виборах старости виконує особа, яка здійснювала повноваження сільського, селищного голови відповідної територіальної громади до об'єднання. Таким чином, норми Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу села, селища» поширюються на в.о.старост, окрім норм, що стосуються особливостей, встановлених для старост, як виборних осіб. Наприклад, частини четвертої статті 14-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», відповідно до якої, строк повноважень старости, обраного на чергових виборах, становить п'ять років, крім випадків дострокового припинення його повноважень з підстав і в порядку, визначених цим Законом.

2. Чи може рада об'єднаної територіальної громади відповідно до пункту третього частини третьої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» почати утворювати старостинські округи, збільшуючи чи зменшуючи їх території, та склад сіл, селищ, виходячи з оптимальності та доцільності таких округів.

Питання утворення старостинських округів – це виключна компетенція сільської, селищної, міської ради відповідно до частини третьої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Утворення старостинських округів включає в себе, зокрема, і визначення складу сіл та селищ, що до них входитимуть. Включення розгляду цього питання до порядку денного сесії відповідної сільської, селищної, міської ради відбувається на загальних підставах, визначених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

3. При прийнятті рішення про утворення старостинських округів, чи зобов'язана рада одночасно призначати вибори старост.

Відповідно до пункту 3 Прикінцевих положень Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» у селах, селищах, в яких знаходилися органи місцевого самоврядування територіальних громад, що

об'єдналися, обов'язки старости до обрання на перших виборах старости виконує особа, яка здійснювала повноваження сільського, селищного голови відповідної територіальної громади до об'єднання. Таким чином, на момент до обрання на перших виборах старост, законом визначена територія повноважень в.о.старости – села, селища, в яких знаходилися органи місцевого самоврядування територіальних громад. У разі прийняття рішення сільською, селищною, міською радою про утворення старостинських округів, які не співпадають з територією, на якій виконує обов'язки в.о.старости, таке рішення має супроводжуватися і рішенням про призначення перших виборів старост.

4. Яким чином, у разі необхідності, застосувати пункт 8 частини першої статті 79-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до в.о. старости, враховуючи те, що частини третя, четверта, п'ята статті 79-1 застосовуватися не можуть (староста не обраний, а призначений радою в.о.старости).

Пункт 8 частини першої статті 79-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачає підставу для дострокового припинення повноважень старости його відкликання з посади за народною ініціативою. В той же час, частиною п'ятою цієї ж статті передбачено, що на підтримку пропозиції про відкликання старости має бути зібрано кількість підписів, що перевищує кількість голосів, поданих за нього на місцевих виборах, за результатами яких він був обраний старостою. Таким чином процедура відкликання старости з його посади за народною ініціативою не може бути застосована до в.о.старости призначеного у порядку, визначеному пунктом третім Прикінцевих положень Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». З метою застосування таких норм Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» пропонуємо рекомендувати сільським, селищним, міським радам призначати перші вибори старост на відповідних територіях.

5. Як має правильно називатися старостинський округ, враховуючи те, що Міністерством юстиції України внесено зміни до Порядку вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування. Наказом Міністерства юстиції України від 25.10.2016 № 3058/5 передбачено, що у разі покладання обов'язків щодо вчинення нотаріальних дій на декількох посадових осіб органів місцевого самоврядування – старост кожен староста веде окремий реєстр для реєстрації нотаріальних дій. Варіанти: Денишівський старостинський округ (с. Дениші, с. Михайлівка), Денишівський старостинський округ № 1 (с. Дениші, с. Михайлівка), Старостинський округ № 1 (с. Дениші, с. Михайлівка).

Питання утворення старостинських округів це виключна компетенція сільської, селищної, міської ради відповідно до частини третьої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Утворення старостинських округів включає в себе, зокрема, і визначення найменування такого округу, складу сіл та селищ, що до них входитимуть.

В той же час, пунктом 2.12 наказу Міністерства юстиції України від 11.11.2011 № 3306/5 «Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування» передбачено, що у разі покладення обов'язків щодо вчинення нотаріальних дій на декількох посадових осіб органу місцевого самоврядування – старост, кожний староста веде окремий реєстр для реєстрації нотаріальних дій. Кожному реєстру для реєстрації нотаріальних дій присвоюється свій індекс, який має збігатися з номером печатки старости. При цьому запис на оформленому старостою документі здійснюється у вигляді такого набору цифр: 1-2, 3-4, 12-1 тощо, де перша цифра означає індекс реєстру для реєстрації нотаріальних дій старости, а друга цифра - порядковий номер запису нотаріальної дії у реєстрі для реєстрації нотаріальних дій.

Таким чином вважаємо, що вищезгаданий наказ Міністерства юстиції України, не має прямого впливу на прийняття рішення сільською, селищною, міською радою про визначення найменування старостинського округу. Пропонуємо рекомендувати сільським, селищним, міським радам при встановленні назви старостинських округів використовувати усталені для відповідної місцевості звичаї і традиції. Наприклад, найменування старостинського округу може бути похідним від найменування населеного пункту, визначеного його умовним центром.

6. *Чи має право староста складати протокол про адміністративні правопорушення за окремими рішенням ради або повноваженнями, передбаченими в Положенні про старосту.*

Пунктом 2 частини першої статті 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення протоколи про правопорушення мають право складати посадові особи, уповноважені на те виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад. В той же час, затвердження Положення про старосту віднесено до виключної компетенції сільської, селищної, міської ради відповідно до частини третьої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Таким чином вважаємо, що староста набуває повноважень щодо складання протоколів про адміністративні правопорушення після прийняття відповідного рішення виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради. При цьому Положення про старосту може містити пункти про здійснення ним інших обов'язків визначених виконавчим комітетом відповідної ради.

7. *Чи може бути в старостинському окрузі структурний підрозділ виконкому об'єднаної територіальної громади (староста, діловод, соцпрацівник тощо), які будуть надавати ряд послуг, визначених виконкомом ОТГ. Чи визначається кількість відповідно до території та населення старостинського округу.*

Відповідно до пункту 5 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до виключної компетенції сільської, селищної, міської ради відноситься затвердження за пропозицією сільського, селищного, міського голови структури виконавчих органів ради, загальної чисельності апарату ради та її виконавчих органів відповідно до типових штатів, затверджених

Кабінетом Міністрів України, витрат на їх утримання. Звертаємо увагу, що зміну до цього пункту в частині його доповнення словами «відповідно до типових штатів, затверджених Кабінетом Міністрів України» згідно з рішенням Конституційного Суду № 10-рп/2008 від 22.05.2008 визнано неконституційною. В той же час вважаємо, що формування внутрішньої структури апарату виконавчого комітету в межах загальної чисельності, визначеної відповідною радою, може здійснюватися міським головою, як його керівником, і затверджуватися рішенням виконавчого комітету. Враховуючи вищенаведене, зазначаємо, що за рішенням відповідних органів місцевого самоврядування в старостинських округах можуть функціонувати окремі структурні підрозділи виконавчого комітету відповідної сільської, селищної, міської ради.

8. *Відповідно до абзацу 2 частини сьомої статті 14 Закону України «Про місцеві вибори», перші вибори старости призначаються відповідною радою об'єднаної громади і здійснюються за рахунок коштів місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України (частина перша статті 68 цього ж Закону). До кого має звертатися сільська, селищна, міська рада ОТГ про виділення коштів як субвенції з Державного бюджету України для проведення перших виборів старост? Чи звернення має бути подане з прийняттям рішення про призначення перших виборів?*

Відповідно до частини першої статті 68 Закону України «Про місцеві вибори» витрати на підготовку і проведення чергових, позачергових, додаткових та перших виборів депутатів, сільських, селищних, міських голів здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених на здійснення Центральною виборчою комісією керівництва та управління у сфері проведення виборів та референдумів, коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України, а також коштів власних виборчих фондів місцевих організацій партій, кандидати в депутати від яких зареєстровані у багатомандатних виборчих округах, кандидатів у депутати в одномандатних виборчих округах, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости. Тобто субвенція з держбюджету передбачена лише на організацію чергових, позачергових та перших виборів депутатів, сільських, селищних, міських голів.

Крім цього, частиною сьомою статті 69 Закону України «Про місцеві вибори» передбачено, що фінансування виборчих комісій здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Пунктом 14 Порядку фінансування виборчих комісій під час підготовки і проведення місцевих виборів, затвердженого постановою КМУ від 14.09.2015 р. № 700, передбачено, що витрати на підготовку і проведення повторних виборів депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів, старост сіл, селищ, проміжних виборів депутатів сільської, селищної ради, позачергових та перших виборів старост села, селища здійснюються територіальними виборчими комісіями за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.

Тобто, у разі призначення перших виборів старост села, селища територіальна виборча комісія подає відповідній місцевій раді пропозиції щодо виділення коштів на підготовку і проведення таких виборів. У межах виділеного місцевою радою обсягу видатків територіальна виборча комісія складає, затверджує та узгоджує з сільським, селищним, міським головою єдиний кошторис, кошторис, план асигнувань загального фонду місцевого бюджету для підготовки і проведення відповідних виборів з урахуванням видатків дільничних виборчих комісій (пункт 15 вищезгаданого Порядку).

9. *З урахуванням частини 2 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища», чи доцільно у даний час утворювати старостинські округи, вносити зміни у затверджені Положення про старосту та інші дії.*

Пунктом 2 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища» встановлюється Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

В той же час прийняті зміни до законодавства не передбачають посилення на необхідність розробки Кабінетом Міністрів України додаткових підзаконних нормативно-правових актів.

Вважаємо, що прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища» в повній мірі регулює питання утворення старостинських округів, визначає повноваження старости.

**Директор Департаменту з питань
місцевого самоврядування та
територіальної організації влади**

С.І. ШАРШОВ